

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tvllii Ciceronis Opera Omnia

Cicero, Marcus Tullius

Basileæ, MDCLXXXII

Philippica X

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1133)

sempiterna. Quas ob res ita censeo. Cum Ser. Sulpicius, Q. F. Lemonia, Rufus, difficillimo reipubl. tempore, gravi, periculosoque morbo affectus, auctoritatem senatus, salutemque reipubl. vitæ suæ præposuerit, contraque vim, gravitatemque morbi contenderit, ut ad castra Antonii, quod senatus eum miserat, perveniret: isque, cum jam prope castra venisset, vi morbi oppressus, vitam amiserit in maximo reip. munere: ejusque mors *consensanea vita* fuerit, sanctissime, honestissimeque acta, in qua sæpe magno usui reip. Ser. Sulpicius & privatus, & in magistratibus fuerit: cum talis vir, ob reipubl. in legatione mortem obierit: Senatui placere, Ser. Sulpicio statum pedestrem æneam, in Rostris ex hujus ordinis sententia statui, circumque eam statuum locum gladiatoribus, ludisque liberos, posterosque ejus quaque versus pedes quinq; habere, 2. quod *ob reip.* mortem obierit, eamque causam in basi inscribi;

1. *Vitam amiserit in maximo reip. munere.* Manut. atque Lamb. vit. non maximo reip. tempore, & interpretatur hic, *difficillimo*. non placet, neque respondet libris nostris.

utique C. Panfa, A. Hirrius, consules, alter, ambove, si *et* videbitur, quæstoribus urbis imperent, ut eam basim, statuumque faciendam, & in rostris statuendam locent: quantique locaverint, tantam pecuniam redemptori solvendam, attribuendamque curent: eumque antea senatus auctoritatem in virorem fortium funeribus, ornamentisq; ostenderit; placere, eum quàm amplissimè supremo die suo esse ferri; & cum Ser. Sulpicius Q. F. Lemonia, Rufus, ita de rep. meritis sit, ut his ornamentis decorari debeat: Senatui censere, atque è rep. existimare, ædileis curuleis edicium, quod de funeribus habeant, Ser. Sulpicii, Q. F. Lemonia, Rufi, funeri mittere: utique locum sepulcro in campo Esquilino C. Panfa consul, seu quo alio in loco viderit, pedes triginta quoquò versus designet, quò Ser. Sulpicius inferatur. quod *sepulcrum*, ipsius, liberorum, posterorumque ejus sit: uti quod optimo jure sepulcrum publice datum est.

2. *Quod è ob reip. mortem obierit.* Scaliger noster in Eulebius, ceteri immittendam copulam, quodque & necessaria est.

M. TULLII CICERONIS

IN

M. ANTONIUM

PHILIPPICA DECIMA.

ORATIO QUINQVAGESIMA SECUNDA.

SYNOPSIS.

Bruto adversus Antonium coactas copias Senatus consilio confirmandas esse suadet, adversus Caleni sententiam:

MAXIMAS tibi, Panfa, gratias, omnes & habere, & agere debemus: qui, cum hodierno die senatum te habiturum non arbitraremur: ut M. Bruti, præstantissimi civis, literas accepisti, ne minimam quidem moram interposuisti, quin quàm primum maximo gaudio, & gratulatione fruereamur. Cum factum tuum gratum omnibus debet esse, tum verò oratio, qua, recitatis literis, usus es, declarasti enim, verum esse id, quod ego semper sensi, NEMINEM alterius, qui suæ confidetur, virtuti invidere. Itaque mihi, qui plurimis officiis sum cum Bruto, & maxima familiaritate conjunctus, minus multa de illo dicenda sunt. 1. quas enim mihi ipse pariter sumferam, eas præoccupavit oratio tua. Sed mihi, P. C. necessitatem attulit paullo plura dicendi, sententia ejus, qui rogatus est ante: à quo ita sæpe *disentio*, ut jam verear, ne, id quod minimè fieri debet, minvere amicitiam nostram videatur perpetua dissensio. Quæ est enim ista tua ratio, Calene? quæ mens? qui numquam post Kal. Jan. idem senseris, quod is, qui te sententiam primum rogat: cur numquam tam frequens senaxus fuit, ut unus aliquis tuam sententiam secutus sit? cur semper tui dissimi-

les defendis? cur, cum te & vita, & fortuna tua ad otium, & ad dignitatem invitet, ea probas, ea decernis, ea sentis, quæ sunt inimica & otio communi, & dignitati tuæ? Nam, ut superiora omittam, hoc certe, 2. quod mihi maximam admirationem movet, non tacebo. Quod est tibi cum Bruto bellum? cur eos, quos omnes patre venerari debemus, solus oppugnans? alterum circumfederi non moleste fers, alterum tua sententia spoliis iis copiis, quas ipse labore, & periculo ad reipublicam non ad suum præsidium, per se, nullo adjuvante, confecit? Quis est iste tuus sensus, quæ cogitatio, Brutos ut non probes, Antonios probes? quos omnes carissimos habent, tu oderis? quos acerbissime omnes oderunt, tu constantissime diligas? Amplissimæ tibi fortunæ sunt, summus honoris gradus, filius, ut & audio, & spero, *natus ad laudem*: cui cum reipubl. causa faveo, tum etiam tua. Quæro igitur, eum Brutine similem malis, an Antonii? Ac permitto, ut de tribus Antonii eligas, quem velis. 3. Dii meliora, inquit. 4. Cur igitur non eis faves? cur non eos laudas, quorum similem filium tuum esse vis? simul enim reip. consules, & propones illi exempla ad imitandum. Hoc verò, Q. Fusi, copiosius sine offensione nostræ amicitia, sic tecum, ut à

1. *Quas enim ipse mihi pariter sumferam.* Est hoc quidem in editis, sed Ferrarii miss. omnes, item nostris quæ enim sententiam mihi ipse sumferam, quod non video cur non debeat quis præferre alteri.

2. *Quod mihi maximam admirationem movet.* Propendeam magis in Hitto. & Pal. sec. item omnes Ferrarii scriptos, quod me maxima admiratione percutit.

3. *Dii meliora, inquit.* Ad hæc sumus P. Manutio & Lamb. nam nostri libri vulgatis secundas faciebant habebantque. D. Bruto meliora est inquit. factis damnavitque Ferrarius.

4. *Cur igitur non eis faves? cur non eos laudas?* Non est in Pall. aut Hitto. cur non, ultimo loco positum. & poterat abesse. Ferrarius tamen malebat, *facit quos laudas.* & in quoque displicet.

disfensiens, senator quæro. ita enim dixisti, & quidem descripto. nam te inopia verbi lapsam putarem, nisi tuam in dicendo facultatem nossem. litteras Bruti recte, & ordine scriptas videri. quid est aliud, quam librarium Bruti laudare, non Brutum? Usum in rep. Calene, magnum jam habere, & debes, & potes. quando ita decerni vidisti aut quod S. C. hujus generis (sunt enim innumerabilia) bene scriptas litteras decretum à senatu? quod verbum tibi non excidit, ut saepe fit, fortuito scriptum, meditatam, cogitatum atulisti. Hanc tibi consuetudinem plerisque in rebus 1. bonis obrestlandis si quis detraxerit: 2. quid tibi quod sibi quisque velit, non relinquatur? Quamobrem collige te, placaque animum istum aliquando, & mitiga: audi viros bonos, 3. quibus uteris multum: loquere cum sapientissimo homine, genero tuo, sepius, quam ipsi tecum: tum denique amplissimi honoris nomen obtinebis. An verò hoc pro nihilo putas (in quo equidem pro amicitia tuam vicem dolere soleo) effertur hæc foras, & ad populi Rom. aureis pervenite, ei, qui primus sententiam dixerit, neminem assensum? quod etiam hodie futurum arbitror. Legiones abducis à Bruto quas? nempe eas, quas ille ab Antonii scelere averit, & ad temp. sua auctoritate traduxit. Rursus igitur vis nudatum illum, atque solum à rep. relegatum videri. Vos autem, P. C. si M. Brutum deserueritis, & prodideritis, 4. quem tandem civem umquam ornabitis? cui favebitis? nisi forte eos, qui diadema imposuerint, conservandos: eos, qui regis nomen sustulerint, deserendos putatis. Ac de hac quidem divina, atque immortalis laude M. Bruti silebo: quæ gratissima memoria omnium civium inclusa, nondum publica auctoritate restata est. Tantamne patientiam, dii boni! tantam moderationem, tantam in injuria tranquillitatem, & modestiam? qui cum prætor urbanus esset, urbe caruit, jus non dixit, cum omne jus populi Rom. recuperasset: cumque concursu quotidiano bonorum omnium, qui admirabilis ad eum fieri solebat, præsidioque Italiae cuncta sæptus posset esse, absens judicio bonorum defensus esse maluit, quam præsens manu: qui ne Apollinæis quidem ludos, pro sua, populi que Rom. dignitate apparatus, præsens fecit, ne quam viam patefaceret sceleratissimorum hominum audaciam. Quamquam, qui umquam aut ludj, aut dies, latiores fuerunt, quam cum in singulis verbis populus Rom. maximo clamore, & plausu Bruti memoriam prosequeretur? corpus aberat liberatoris, libertatis memoria aderat: in qua Bruti imago terni videbatur. At hunc his ipsis ludorum diebus videbam in insula clarissimi adolescentis, Luculli, propinqui sui, nihil nisi de pace, & concordia civium cogitantem. Eundem vidi postea Velix: eadem Italia, nequa oriretur belli civilis causa propter se. O spectaculum illud non modo hominibus, sed undis ipsis, & litoribus lustrosam, cedere à patria servatorem ejus; manere in patria perditores! Cæsi classis paucis post diebus consequebatur: ut me puderet, P. C. in eam urbem redire, ex qua illi abirent. Sed quo consilio redierim, in initio audistis, post estis experti. Expectatum igitur tempus à Bruto est. nam quoad vos omnia pati vidit, ulus est ipse incredibili patientia. posteaquam vos ad libertatem sensit erectos, præsidia vestrae libertati paravit. At cui pesti, quantaque resistit? Si enim C. Antonius, quod animo intendit, perficere potuisset (potuisset autem, nisi ejus sceleris virtus M. Bruti obstitisset) Macedo-

niam, Illyricum, Græciam perdidissemus. esset vel receptaculum pulso Antonio, vel agger oppugnanda Italiae Græcia: quæ quidem nunc M. Bruti imperio, auctoritate, copiis non instructa solum, sed etiam ornata, tendit dextram Italiae, suumque ei præsidium pollicetur. quod qui ab illo 5. abducit, exercitum, & respectum pulcherrimum, & præsidium firmissimum adimit republicæ. Equidem cupio, hæc quamprimum Antonium audire, ut intelligat, non D. Brutum, quem vallo circumsedet, sed seipsum obfideri. Tria tenet oppida toto in orbe terrarum: habet inimicissimam Galliam: eos etiam, quibus confidebat, alienissimos Transpadanos: Italiae omnis infesta est: exteræ nationes à prima ora Græciæ usque ad Ægyptum, optimorum, & fortissimorum civium imperiis, & præsidis tenentur. Erat ei spes una in C. Antonio: qui duorum fratrum ætatibus mediis interjectus, vitæ cum utroque certabat: qui, tamquam extruderetur à senatu in Macedoniam, & non contra prohiberetur proficisci, ita cucurrit. Quæ tempestas, dii immortales, quæ flamma, quæ vastitas, quæ pestis Græciæ fuisset, nisi incredibilis, & ac divina virtus furentis hominis conatum, atque audaciam compressisset? Quæ celeritas illa Bruti? quæ cura? quæ virtus? Esti ne C. quidem Antonii celeritas contemnenda est: quem nisi in via caducæ hæreditates retardassent, volasse eum, non iter fecisse diceres. Alios ad negotium publicum ire cum cupimus, vix solemus extrudere: hunc retinentes exclusimus. At quid ei cum Apollonia? quid cum Dyrrachio? quid cum Illyricis? quid cum P. Vatinii imperatoris exercitu? succedebat, ut ipse dicebat, Hortensio. Certi fines Macedoniæ, certa conditio, 7. certus erat etiam illius exercitus. cum Illyrico verò, & cum Vatinii legionibus quid erat Antonio? At ne Bruto quidem. id enim fortasse quispiam improbus dixerit. Omnes legiones, omnes copie, quæ ubique sunt, populi Romani sunt. neque hæc legiones, quæ M. Antonium reliquerant, Antonii potius, quam republicæ fuisse dicuntur. OMNE ENIM exercitus, & imperii jus amittit is, qui eo imperio, & exercitu rempublicam oppugnat. Quod si ipsa respub. judicaret, aut si omnes jus decretis ejus statueretur: Antonione, an Bruto legiones populi Rom. adjudicaret? Alter advolarat subito ad directionem, pestemque sociorum, ut quacumque iret, omnia vastaret, diriperet, auferret: exercitu populi Rom. contra ipsum populum Rom. uteretur. alter eam sibi legem statuerat, ut, quocumque venisset, lux venisse quædam, & spes salutis videretur. denique alter ad evitendam rem præsidia quærebat, alter ad conservandam. Nec verò nos hoc magis videbamus, quam ipsi milites: à quibus tanta in iudicando prudentia non erat postulanda. Cum VII. cohortibus Apollonia scribit Antonium, qui jam aut captus est (quod dii dent) aut cæcè homo verecundus in Macedoniam non accedit, ne contra S. C. fecisse videatur. Delectus habitus in Macedonia est summo Q. Hortensii studio, & industria. cujus animus egregium, dignumque & ipso, & majoribus ejus ex Bruti litteris perspicere potuistis. Legio, quam L. Piso ducebat, legatus Antonii, Ciceroni se filio meo tradidit equitatus, qui in Syriam ducebatur bipertito, alter eum, à quo ducebatur, reliquit in Thessalia, seque ad Brutum contulit: alterum in Macedonia Cn. Domitius adolefens summa virtute, & constantia ab legato Syriaco abduxit. P. autem Vatinus, qui & antea jure laudatus à

T I nobis

1. Bonis obrestlandis. Mss. nostri, ac Ferrarii omnes ad unum, levet.
2. Quid tibi, quod sibi quisque velit, non relinquatur. Ita etiam supplet hanc fontentum Pal. sec. acceditque Historicus.
3. Quibus uteris multum. J. Manut. & Lamb. quibus uteris multum. nescio an præferendum vulgato.
4. Quam tandem civem umquam ornabitis? cui favebitis? Et à Pal. sec. & libris omnibus Ferrarii. prius impressi nunquam habebitis quem ornabitis?
5. Ad Asiae avaritiam, & respectum pulcherrimum, &c. Illud, & respectum

in ferrum & Romanis codd. à Fæfeno, monuit me libro 1. Nodor. Cicer. cap. 15. Andr. Schottus.
6. Ac divina virtus furentis, &c. Et à libris Ferrarii, quibus addi pulatur Pal. sec. alix edd. virtus casta, perperam. Lambinus edidit virtus M. Bruti Epitaphio ab ingenio forsan.
7. Certus erat etiam illius exercitus. J. Pall. Hist. & olim impressi, certissime modo: erat etiam illius exercitus, ac Man. & Lamb. publicarunt, certus, si modo erat illius exercitus, sic uti puto P. Victorium, qui l. xv. c. 12. legendum censebat, certus (si modo erat) etiam illius exercitus, is consulatur.
A. D. 1689.

nobis, & hoc tempore merito laudandus est, aperuit Dyrachii portas Bruto, & exercitum tradidit. Tenet igitur populus Rom. Macedoniam, nostra levis armatura, noster equitatus, maximeque noster est Brutus, semperque noster, cum sua excellentissima virtute reip. natus, cum *satis* quodam paterni, maternique generis, & nominis. Ab hoc igitur quisquam bellum timer, qui antequam nos id coacti suscepimus, in pace jacere, quam in bello vigere maluit? quamquam ille quidem nunquam jacuit, nec hoc cadere verbum in tantam virtutis praestantiam potest. Erat enim in desiderio civitatis, in ore, in sermone omnium. Tantum autem aberat à bello, ut, cum cupiditate libertatis Italia arderet, defuisset civium studiis potius, quam eas in armorum discrimen adduceret. Itaque illi ipsi, si qui sunt, qui tarditatem Bruti reprehendant, tamen iidem moderationem, patientiamque mirantur. Sed jam video, quid loquantur. neque enim id oculis faciunt. timere se dicunt, quomodo ferant veterani, exercitum Brutum habere. Quasi verò quidquam inter sit inter A. Hirtii, C. Panse, D. Bruti, C. Caesaris, & hunc exercitum M. Bruti. Nam si quatuor exercitus ii, de quibus dixi, propter eam laudantur, quod pro populi R. libertate arma ceperunt: quid est, cur hic M. Brutus exercitus non in eadem causa reponatur? At enim veteranis suspectum est nomen M. Bruti. magisne quam Decimi? Equidem non arbitror, etsi est enim Brutorum in commune factum, & laudis & societas aequa: D. tamen Bruto iratioribus, qui id factum dolebant, quo minus ab illo remissam dicebant fieri *decessisse*. Quid ergo nunc agunt tot exercitus, nisi ut obsidione D. Bruti liberetur? qui autem hos exercitus ducunt? hi, credo, qui C. Caesaris res actas everti, qui causam veteranorum prodi volunt. Si ipse viveret C. Caesar, acrius, credo, acta sua defenderet, quam vir fortissimus defendit Hirtius: aut amior causae quisquam potest inveniri, quam *si* illud? At horum alter, nondum ex longinquitate gravissimi morbi retereaus, quidquid habuit virum, id in eorum libertatem defendendam contulit, quorum votis iudicavit se à morte revocatum: alter virtutis robore firmior, quam aetatis, cum istis ipsis veteranis ad D. Brutum liberandum profectus est. Igitur illi certissimi, iidemque acerrimi Caesaris actorum patroni, pro D. Bruti salute bellum gerunt: quos veterani sequuntur. de libertate enim populi R. non de suis commodis, armis decernendum vident. Quid est igitur, cur iis, qui D. Brutum omnibus opibus conservatam velint, M. Bruti sit suspectus exercitus? An verò, si quid esset, quod à M. Bruto timendum videretur, Panse id non videret? aut, si videret, non laboraret? quis aut sapientior ad conjecturam rerum futurarum? aut ad propulsandam metum diligentior? Atqui huius animam erga M. Brutum, studiumque vidistis, praecipit oratione sua, quid decernere nos de Bruto, quid sentire oporteret: tantumque abfuit, ut periculum reip. M. Bruti putaret exercitum, ut in eo firmissimum reip. praesidium, & gravissimum poneret. Scilicet hoc Panse aut non videt (hebet enim ingenio est) aut negligit. quae enim Caesar egit, ea rata esse non curat: de quibus confirmandis, & sancendis legem comitiis tenturatis ex auctoritate nostra laturus est. Desinant igitur, aut ii, qui non timent, simulare se timere, se prospicere reip. aut ii, qui omnia verentur, nimium esse timidi; 2. ne illorum simu-

latio, horum obsignavia. Quae (malum) est ista ratio, semper optimis causis veteranorum nomen opponere? quorum etiam si amplecterentur virtutem, ut facio: tamen, si essent arrogantes, non possem ferre fastidium. An nos conante servitutis vincula rumpere, impediet, si quis veteranos id nolle dixerit? non sunt enim, credo, innumerabiles, qui pro communi libertate arma capiant, nemo est praeter veteranos milites, qui ad servitutem propulsandam ingenio dolore excitetur. Potest igitur stare reip. freta veteranis sine magno subsidio juventutis? quos quidem vos libertatis adjuutores complecti debetis: servitutis auctores sequi non debetis. Postremo (erumpat enim aliquando vera, & me digna vox si veteranorum nutu & mentes huius ordinis gubernantur, omniaque ad eorum voluntatem dicta, factaque nostra referuntur: optanda mors est, quae civibus R. semper fuit servitutis praesidium. Omnis est infesta servitus: sed fuerit quaedam necessaria: 4. equodnam principium putatis libertatis capessendae? an, cum illum necessarium, & fatalem panem casum non tulerimus, hunc feremus voluntarium? Tota Italia desiderio libertatis exarsit: servire diutius non potest civitas: serius populo R. hunc vestitum, atque arma dedimus, quam ab eo flagitati sumus. Magna nos quidem spe, & propè explorata, libertatis causam suscepimus, sed, ut concedam IN CERTOS exitus esse belli; Martemque communem: tamen pro libertate, vitæ periculo decertandum est. non enim in spiritu vita est, sed ea nulla est omnino servienti. omnes nationes servitutem ferre possunt: nostra civitas non potest: nec ullam aliam ob causam, nisi quod illa laborum, doloremque fugiunt, quibus ut careant, omnia perpeti possunt. nos ita à majoribus instituti, atque imbuti sumus, ut omnia consilia, atque facta ad virtutem, & dignitatem referamus. ITA PRAECLARA est recuperatio libertatis, ut ne mors quidem sit in repetenda libertate fugienda. Quod si immortalitas consequeretur praesentis periculi fugam, tamen eo magis ea fugienda videretur, quod diuturnior servitus esset. cum verò dies, & noctes omnia nos undique circumfrent: 6. non est viri, minimeque Rom. dubitare, eum spiritum, quem naturæ quis debeat, patria reddere. Concurritur undique: ad commune incendium restinguendum. veteranique primi Caesaris auctoritatem secti, conatum Antonii repulerunt: post ejusdem furorē Martia legio fregit. Quarta affixit. Sic à suis legionibus condemnatus, irrupit in Galliam, quam sibi armis, animisque infestam, inimicamque cognovit. hunc A. Hirtii, C. Caesaris exercitus insecuti sunt: post Panse delectus urbem, totamque Italiam crexit. unus omnium est hostis. quamquam habet secum L. fratrem, carissimum populo R. civem: cuius desiderium civitas ferre diutius non potest. Quid illa traxit bellua? quid immanius? 7. qui ob eam causam natus videtur, ne omnium mortalium turpissimus esset M. Antonius. est una Trebellius, qui jam cum tabulis novis redit in gratiam: T. Plancus, ceteri pares: qui id pugnant, id agunt, ut contra temp. resistent esse videantur: sollicitant homines imperitos Saxæ, & Captones, ipsi rustici, atque agrestes, qui hanc temp. nec videntur umquam nec videre constitutam voluit: qui non Caesaris, sed Antonii acta defendunt: quos avertit agri Campani infinita possessio: cuius eos nos non pudere miror, cum videant, se nimios, & mimas habere vicinos. Ad has pestes opprimendas, quid est cur molestè feramus, quod M. Bruti accessit exer.

1. Sacerdos aequus, dicitur tamen iratioribus, qui, (sicut) Consecratur sic Ferrarius; sed nunc id etiam consistit Palae.

2. Ne illorum simulatio horum obsignavia. Ita Moretus. nam Faernus illi Pallario, sicut Vancanti. retro vulgati, horum sit ignavia, quod & in Pall.

3. Mentis huius ordinis gubernantur, & nostra referuntur. Si libet obdire libere scriptis, resert: eundem gubernantur, cum referuntur.

4. Equodnam principium putatis libertatis capessendae? Nihil variantur, nostri. Lambinus. tamen edidit Principium P. & Actis libere.

5. Tanta est magis ea fugienda videretur. Ferrarius interponit negatam; quam rejicit, tuncque vulgatum M. Ant. Mutetur libro XVI. Var. lect. cap. 17. qui adcaur.

6. Non est viri, minimeque Rom. Retinui quod erat in Manut. & Lamb. cum spes esse à M. nam certe etiam Palae. habet viri nominis, vulgata prius, non est vestri nominis que Rom.

7. Qui ob eam causam natus. Palae. Hirtior. & omnes libri Ferrario quid sit obs. & divinam ipse, qui quasi ob.

exercitus? Immoderati, credo, hominis, & turbulenti. Vide, ne nimium pane parientis, etsi in illius viri consiliis, atque factis, & nihil nec nimium, nec parum fuit unquam. Omnis voluntas M. Bruti, P. C. omnis cogitatio, tota mens, auctoritatem senatus, libertatem populi Rom. intuetur: hæc habet proposita, hæc tueri vult. tentavit, & quid patientia perficere posset, nihil cum proficeret: *vi contra viam* experiendum putavit. Cui quidem, P. C. vos idem tribuere hoc tempore debetis, quod a. d. XIII. Kal. Jan. D. Bruto, & C. Cafari, me auctore, tribuistis: quorum privatum de rep. consilium, & factum auctoritate vestra est comprobatum, atque laudatum, quod idem in M. Bruto facere debetis, à quo imperatum, & repentinum reip. præsidium legionum, equitatus, auxiliorum magna & firmæ copiæ comparatae sunt: adjungendusque est Q. Hortensius, qui cum Macedoniam obtineat, adiutorem se Bruto ad comparandum exercitum, fidelissimum, & constantissimum præbuit, nam de M. Apulejo separatim censeo referendum: cui testis est per litteras Brutus, eum principem fuisse ad conatum exercitus comparandi, Quæ cum ita sint: QUOD C. Pansa, consul, verba fecit de litteris, quæ à Q. Capione Bruto, procos. aiatæ, & huic ordini recitatae sunt, de ea re ita censeo: Cum Q. Capionis Bruti

proconsulis opera, consilio, industria, virtute difficillimo reip. tempore provincia Macedoniam, Illyricum, cuncta Græcia, legiones, exercitus, equitatus, in consulum. senatus, populique R. potestate sint: id Q. Capionem Brutum, procos. bene & de rep. & suâ, majorumque suorum dignitate, consuetudineque reip. bene gerendæ fecisse, eamque rem senatui, populoque R. gratam esse, & fore: utique Q. Capio Brutus, procos. provinciam Macedoniam, Illyricum, totamque Græciam tueatur, defendat, custodiat, incolumentumque conservet: reique exercitui, quem ipse constituit, comparavit, præsit: pecuniaque ad rem militarem, in qua opus sit, quæ publica sit, & exigi possit, uratur, exigat: pecuniasque à quibus videatur, ad rem militarem nutuasumat, frumentum imperet: operamque det, ut cum suis copiis quàm proximè Italiam sit: cumque ex litteris Q. Capionis Bruti, procos. intellectum sit, Q. Hortensii procos. opera, & virtute vehementer temp. adjutam, omniaque ejus consilia cum consiliis Q. Capionis Bruti, procos. juncta fuisse, eamque rem magno usui reip. fuisse: Q. Hortensium procos. rectè, & ordine, exque rep. fecisse: senatuique placere, Q. Hortensium, procos. cum quaestoribus, prove quaestoribus, & legatis suis provinciam Macedoniam obtinere, quoad ei ex S. C. successum sit.

M. TULLII CICERONIS
IN

M. ANTONIUM.

PHILIPPICA UNDECIMA.

ORATIO QUINQUAGESIMA TERTIA.

SYNOPSIS.

Belli partes adversus L. Dolabellam Antonianum partium, qui Trebonium Asia præfectum interfecerat Cassio & Brutum mandata esse suadet.

MAGNO in dolore sum, P. C. vel moerore potius, quem ex crudeli, & miserabili morte C. Trebonii, optimi civis, moderatissimique hominis, accepimus, inest tamen aliquid, quod reip. profuturum putem, perspeximus enim, quanta in iis, qui contra patriam scelerata arma ceperunt, inest immanitas, nam duo hæc capita nata sunt post homines natos terribilissima, & spurcissima, Dolabella, & Antonius: quorum alter efficit, quod optabat: de altero patefactum est, quid cogitare. L. Cinna crudelis: C. Marius in iracundia perseverans: L. Sulla vehemens: neque ullius horum in ulciscendo acerbitas progressa ultra mortem est: quæ tamen poena in civis nimis crudelis putabatur. Ecce tibi geminum in scelere par, inusitatum, inauditum, ferum, barbarum. Itaque quorum summum quondam inter ipsos odium, bellumque meministis, eisdem postea singulari inter se consensu, & amore devinxit impurissima naturæ, & turpissimæ vitæ similitudo. Ergo id, quod fecit

Dolabella, in quo potuit, multis idem minatur Antonius, sed ille cum procul abesset à consulibus, exercitibusque nostris, nec dum senatum cum populo R. conspirasse sensisset: fretus Antonii copiis ea scelera suscepit, quæ Romæ jam suscepta arbitrabatur à socio furoris sui. Quid ergo hunc aliud moliri, quid optare censeatis, aut quam omnino causam esse belli? omneis, qui liberè de rep. sensimus, qui dignas nobis sententias diximus, qui populum Rom. liberum esse volumus, statuit ille quidem non inimicos, sed hostes: majora tamen in nos, quàm in hostem, supplicia meditatur: mortem naturæ poenam putat esse, iracundia tormenta, atque cruciatum, qualis igitur hostis habendus est is, à quo victore si cruciatus absit, mors in beneficii parte numeretur? Quamobrem, P. C. quamquam hortatore non egeris, (ipsi enim vestra sponte exarsistis ad libertatis recuperandæ cupiditatem) tamen eo majore animo, studioque libertatem defendetis, quo majora proposita victis supplicia servitutis videtis. In Galliam invasit Antonius, in Asiam Dolabella: in alienam uterque

T t 2 pro

1. Nihil nec nimium, &c. Etiam illud nihil reperi in Mirrop. & Pal. sec. neminem in Ferrarionis.
2. Quid patientia perficere. Ita aliis legi annotatum ad oras librorum.

quod cum invenissim in Pal. sec. præpositi vulgato, proficere.
3. Pecuniaque ad rem militarem. Lamb. pecuniaque, quomodo & Pall. & Hir. antiquè.